

ضرورت خروج فوری دام از جنگل‌ها

10.22092/im.2017.113375

سخن مدیر مسئول

در دهه‌های گذشته در قالب طرح‌های مدیریتی تلاش زیادی توسط مدیران و مسئولان منابع طبیعی کشور برای خروج دام از جنگل صورت گرفت. خروج دام از جنگل‌های شمال از جمله این طرح‌ها بود. طبیعت جنگل دیکته می‌کند که دام نباید در آن حضور داشته باشد. نتایج پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهد که حضور دام خسارت‌های غیرقابل جبرانی بر اکوسیستم‌های جنگلی وارد می‌کند که اهم آنها عبارتند از:

- تغییر پوشش گیاهی و لطمه زدن به فرایند طبیعی توالی و تواتر در جنگل
  - کاهش زادآوری طبیعی
  - هدایت زادآوری دانه‌زاد به شاخه‌زاد
  - ایجاد حفره‌های تخریبی و از بین رفتن یکپارچگی جنگل
  - زمینه‌سازی برای تغییر کاربری عرصه‌های جنگلی
- در پیگیری خروج یا ساماندهی دام در جنگل دو رویکرد غیرکارآمد به شرح زیر پیگیری شده است:

۱. برای خروج دام از جنگل به‌طور عمده تمرکز روی جنگل‌های شمال بوده و در عمل سایر مناطق جنگلی به‌ویژه زاگرس زیر پوشش نبوده است؛ در حالی که وضعیت جنگل‌های زاگرس به مراتب حساس‌تر و شکننده‌تر است. وجود دام عشایر و روستائیان به‌صورت آزادانه در این جنگل‌ها عملاً ظرفیت زادآوری طبیعی آن را به حد صفر رسانده و آن را در مقابل سایر عامل‌های تخریبی به‌شدت آسیب‌پذیر کرده است. بنابراین اگر قرار است دام از جنگل خارج شود، این اقدام باید شامل تمام جنگل‌های کشور باشد.
۲. پیگیری خروج دام از جنگل متکی بر روش‌های تشویقی و حمایتی از قبیل پرداخت بخشی از هزینه یا ارائه زمین معوض به دامداران، روش مدیریتی مناسبی نیست. خروج دام از جنگل‌ها که عرصه‌های طبیعی و ملی هستند، باید بدون پرداخت هزینه انجام شود زیرا روش‌های معامله‌گرانه برای دولت هزینه‌بر بوده و از سویی باعث تشویق حضور افراد و دام‌هایشان در جنگل برای دریافت این‌گونه بسترهای تشویقی می‌شود.